

Kimiň bilen bile, kime garşy?

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 25 января, 2025

Kimiň bilen bile, kime garşy? KIMIŇ BILEN BILE, KIME GARŞY?

Dogu Perinçek 81 ýaşynda...

60 ýyl bări syýasatyň içinde, sosialist...

Legal we legal däl göreşleri alyp bardy, bäs partiýa gurdy.

Jemi 15 ýyl türmede ýatdy...

Perinçegiň soňky döwür Erdoğan-Bahçeliniň «Jumhur» ýaranlygyny goldamagyna öz «mähellesinde» nägilelik bildirýänler bar: «dönük ekeniň», «gorkduň», «näçe pul aldyň» ýaly nämeleri diýenoklar...

Ýogsam bolmasa:

Perinçegiň pozisiýasy türk sosializminiň 56 ýyl bări üns merkezinde:

Türkiýäniň Kommunistik partiýasyndan Mihri Belliniň “E.Tüfekçi” tahallusy bilen «Yön» («Uğur») žurnalynyň 1966-njy ýylyň 5-nji awgustyndaky sanynda çykan «Demokratik rewolýusiýa: Kimiň bilen bile, kime garşy» atly makalasynda täze düşünje orta atyldy:

Milli Demokratik Rewolýusiýa (MDR)...

Soňra bu makala giňeldilip, «Türk Solu» («Türk sosializmi») žurnalynyň 1968-nji ýylyň 19-njy noýabryndaky goşmaça sanynda çap edildi. Soňky üýtgeşmeler bilen makala 1970-nji ýylyň aprel aýynda «Aydınlık» («Aýdyňlyk») neşirýatynda kitap görnüşinde çykdy.

MDR-çiler ilkibaşa pikiplerini «Yön» žurnalynda çykartmak bilen birlikde, soň-soňlar öz žurnallaryny-da çykardylar: «Türk Solu», «Aydınlık Sosyalist Dergi», «İşçi-Köylü», «Proleter Devrimci Aydınlık»...

Öñe sürýän ideýalary nämeli?

Milli Demokratik Rewolýusiýa – imperializme bakna bolup galan yzagalak ýurtda imperialistik sistemadan arany açmak bilen bir hatarda feodal eksplutasiýa formalaryny-da soňlandyryp, döwlet garaşsyzlygyny maksat edinýän sosializmiň şertlerini döredip bilmekdi...

Gödegräk aýdanymda şeýle:

Esasy maksatda kapitalizmi, feodalizmi, imperializmi, imperializmiň hyzmatdaşlaryny, daşara garaşlylygy, importçy global boýna dakylşygy ýýkmak bar.

Sosialistik rewolýusiýa ýakynlaşmagyň ilkinji menzili şu tapgyrdan geçýärdi.

Mihri Belliniň pikiriçe, klassyky sosialistik edebiyatda ulanylýan «buržuaz demokratik rewolýusiýa» şu günüň şertlerine gabat gelenokdy. Buržuaziýa indi rewolýusion kwalifikasiýasyny ýitiripdi. Imperializm stadiýasyna girmesden öñ buržuaziýa feodal düzgüne garşı söweşende progressiw kwalifikasiýadady. Emma imperializm eýýamında buržuaziýa bu kwalifikasiýasyny ýitirip, eksplutasiýanyň serişdesine öwrülipdi.

Şeýle bolýan bolsa:

Rewolýusion güýcler feodal synpyň ýarany bolan imperializme we onuň hyzmatdaş kapitalyna garşı göreşi antiimperialistik hamyrmaýasy bolan hem-de garaşsyzlygyn maksat edinýänler bilen gurlan ýaranlyk bilen bile alyp barmalydy.

Mihri Belliniň pikiriçe, Mustapa Kemalyň öňbaşçylygyndaky kemalistik rewolýusiýa Türkýede ownuk-buržuaz radikalizminiň milli rewolýusion düşünjesini aňladýardy. Emma bu rewolýusiýa soň eroziýa aralaşdyryldy.

Eýse... täze milli azat-ediş rewolýusiýasyny amala aşyrmak üçin kimler bilen ýaranlyk etmelidi?

Bu sowal adyndaky «milli» sözünden belli:

Demokratik rewolýusiýa barýan ýolda «milli» aýratynlygy bolmadyk aýakçy-komprador buržuaziýa bilen feodal baý-kulaklardan başga döwlete dahilly ähli synplar we gatlaklar bilen ýaranlyk edilmelidi.

Jemläp aýdanymda:

Perinçegiň syýasy pozisiýasy düýn şular ýalydy.

Şu gün şondan üýtgeşikmi?

Perinçek, (DKTR, Siriýa, Yrak, Eýran, Azerbaýjan, Russiya, Gündogar Ortaýer deňzi we başgalar) milli daşary syýasatyň tarapynda durýarmy?

Perinçek imperialistleriň aýakçysy PKK-dir FETÖ garşı gerek?

Perinçek beoliberalizme, globallaşmaga, importçy daşarky
baknalyga garşı gerek?

Perinçek feodallaşan baý-kulaklara, ketdelere, şyhlara garşı
gerek?

Perinçek doly garaşsyzlygy goldaýar gerek?

feodaliteye/ ağalara, şıhlara karşı değil mi?

Ol kemalizmiň rewolýusion gurluşy baradaky şonça kitaby
nämüçin ýazýar?

Şeýle bolýan bolsa:

Ýarym asyr bәri ideologik pozisiýasyndan gyşarman gelen
Perinçek Erdoganyň ýanyna gitdimi ýa Erdogan soňky ýyllarda
Perinçegiň pozisiýasyna golaýlaşdy? Periçek Bahçeliniň ýanyna
gitdimi ýa-da Bahçeli Perinçegiň pozisiýasyna golaýlaşdy?

Gürrünsiz, munuň özi ýüz göterim bileleşmegi aňlatmaýar, bu
ýöne bir ýaranlyk.

Çekişmeleri şular ýaly ideologik sferada etsek gowy bolmazmy?
Mesele halap-halamazlyk ýaly duýguçyl çemeleşme däl. Perinçegi
garşı çykyp bilersiňiz, ýöne muny diňe teoretiki bilim bilen
amala aşyrmak mümkün.

Aslynda kimleriň ideologik taýdan saga gyşarandygy aýratyn
gürrüniň temasy welin, bolýa-da...

Soner YALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 02.11.2022 ý. Publisistika